

Ziņojums par AS “Latvenergo” padomes nominācijas komisijas uzraudzību

Biedrība “Sabiedrība par atklātību – Delna” (turpmāk – Delna) ar Ekonomikas ministrijas Valsts sekretāra Ērika Eglīša 2019. gada 23. jūlija rīkojumu tika iekļauta AS “Latvenergo” padomes locekļu nominācijas komisijas sastāvā kā novērotāja ar padomdevēja tiesībām.

Delnu komisijā uz maiņām pārstāvēja Jānis Veide un Zane Zvirgzdiņa, kuri piedalījās visās nominācijas komisijas sēdēs, novērojot procesu un sniedzot priekšlikumus tā pilnveidei. Delna nesaņēma atlīdzību no Ekonomikas ministrijas, bet visu darbu veica *pro bono* (bez maksas).

Delnas pārstāvji atbilstoši piešķirtajam statusam nominācijas komisijā nevērtēja kandidātu kompetenci vai atbilstību izvirzītajām prasībām, bet gan vērtēja nominācijas komisijas procesa atbilstību labas pārvaldības, godīguma un vienlīdzības principiem, lai tiktu nodrošināta iespējami profesionālāko un atbilstošāko kandidātu iecelšana.

Delnas viedoklis par nominācijas komisijas darbību:

1. Nominācijas komisijas sēdes tika vadītas, ievērojot normatīvo regulējumu, nominācijas komisijas nolikumu un apstiprināto procedūru.
2. Par nominācijas komisijas sēdēm tika paziņots savlaicīgi, sēžu laikus pēc iespējas saskaņojot ar komisijas locekļiem. Komisijas locekļiem tika nodrošināta iespēja iepazīties ar dokumentiem, kā arī izteikt par tiem savu vērtējumu.
3. Nominācijas komisijas lēmumi lielākajā daļā gadījumu tika pieņemti, komisijas locekļiem savstarpēji vienojoties (vienbalsīgi), tikai atsevišķos gadījumos nebija iespējas vienoties un jautājums tika izšķirts ar balsošanu.
4. Nominācijas komisijas procedūra pret visiem kandidātiem tika ievērota līdzvērtīgi, t.i., visiem kandidātiem tika nodrošinātas līdzvērtīgas iespējas un laika limits sniegt prezentācijas un izteikties, sniegt atbildes uz komisijas locekļu uzdotajiem jautājumiem, kā arī pašiem uzdot jautājumus un saņemt uz tiem atbildes.
5. Nominācijas komisijas locekļi sevi atstatīja no to kandidātu vērtēšanas, ar kuriem varētu būt interešu konflikta situācijā. Tomēr bija situācijas, kad atstatījies komisijas loceklis izteica mutisku vērtējumu par attiecīgo kandidātu, kaut arī lēmuma pieņemšanā (balsošanā par attiecīgo kandidātu) nepiedalījās.
6. Delna nav guvusi pārliecību par konkursa noteikumu pamatotību un iespējami plašas konkurences nodrošināšanu, ņemot vērā nominācijas komisijas izvēli noteikt padomes locekli “ar kompetenci tiesību jomā (juridiskajos jautājumos)”, nesniedzot objektīvu pamatojumu.

Delnas viedoklis par konkursa noteikumiem un prasībām kandidātiem:

Nominācijas komisijas izvēle noteikt padomes locekli ar tiesību jomas ekspertīzi, Delnas ieskatā, rada aizdomas par mēģinājumu apiet labas pārvaldības, godīguma un vienlīdzības principus un, iespējams, radīt labvēlīgākus noteikumus konkrētam kandidātam, tādējādi nenodrošinot procesu, kas ļautu atlasīt kompetentākos un atbilstošākos speciālistus.

Speciālās tiesību jomas kompetences noteikšana, iespējams, noveda pie situācijas, ka kandidāts, kurš citādi konkursu nebūtu izturējis, tomēr tika nominēts darbam padomē, jo kandidātam bija iespējas saņemt lielāku punktu skaitu pateicoties tiesību jomas kritērijiem, ko viņš nebūtu saņēmis citās kompetencēs.

Delna vairākkārt vērsa nominācijas komisijas uzmanību, ka nav saņemts pietiekams skaidrojums, par to, **kādu objektīvu apsvērumu dēļ AS “Latvenergo” padomē nepieciešams padomes loceklis “ar kompetenci tiesību jomā (juridiskajos jautājumos)”**, kas, izstrādājot konkursa noteikumus un prasības kandidātiem, tika iekļauta kā vēlamā kompetence padomes sastāvā. Taču komisijas sēžu laikā Delna neguva pārliecību par kompetences tiesību jomā (juridiskajos jautājumos) izvirzīšanas nepieciešamību, kā arī neguva apstiprinājumu, ka tā kapitālsabiedrību padomju sastāvos būtu ierasta prakse.

Pēc nominācijas komisiju sēžu noslēgšanās 2020. gada 20. janvārī Delna rakstveidā nosūtīja visiem nominācijas komisijas locekļiem lūgumu sniegt skaidrojumu par iepriekš minēto, kā arī aicināja, AS “Latvenergo” akcionāru sapulcē lemjot par padomes locekļu iecelšanu, ņemt vērā iepriekš minētos apstākļus. Uz Delnas aicinājumu pēc būtības netika saņemta neviena atbilde, kā arī turpmāk netika saņemta tieša informācija par padomes iecelšanu, t.i., visu turpmāko informāciju par AS “Latvenergo” padomes iecelšanas procesu Delna uzzināja no medijiem.

Parasti publisku personu kapitālsabiedrību padomēs loceklis ar kompetenci tiesību jomā netiek prasīts. Piemēram, gandrīz paralēli notiekošajā AS “Augstspriegumu tīkls” padomes locekļu konkursā tiesību jomas kompetence netika izvirzīta¹, kā arī nevienā citā pēdējā gada laikā notikušajā publiskas personas kapitālsabiedrības padomes atlases konkursā šāda kompetence netika prasīta.²

Delnas viedoklis par padomes iecelšanas termiņu:

Jaunā AS “Latvenergo” padome tika iecelta 2020. gada 10. jūnijā, jau bez padomes locekļa “ar kompetenci tiesību jomā (juridiskajos jautājumos)” tās sastāvā. Tādējādi AS “Latvenergo” pastāvīgā padome tika iecelta gandrīz gadu pēc konkursa uzsākšanas, kaut arī sākotnēji tika paredzēts jaunu padomi izvēlēties un iecelt dažu mēnešu laikā.³ Līdz ar to AS “Latvenergo” valdi 2020. gada 18. maija padomes sēdē uz jaunu termiņu apstiprināja vēl pagaidu, nevis pastāvīgā, konkursā izvēlētā, padome.⁴ Atbilstoši Delnas rīcībā esošajai informācijai, savu kandidatūru darbam padomē atsauca viens cits nominētais kandidāts, jo, kaut arī bija kvalificēts, bija saņēmis citu piedāvājumu, kas, iespējams, nebūtu noticis, ja konkurss nebūtu novilcināts.

2020. gada 9. septembrī

¹ Skat. <http://www.valstskapitals.gov.lv/lv/sabiedrības-līdzdalība/vakances-kapitālsabiedrības/11677/aicinam-pieteikties-uz-vakantajiem-as-augstsprieguma-tikls-padomes-locekļu-amatiem/>

² Skat. <http://www.valstskapitals.gov.lv/lv/sabiedrības-līdzdalība/vakances-kapitālsabiedrības/page/1>

³ Saskaņā ar Valsts sekretāra Ērika Eglīša 23.07.2019. rīkojuma 5. punktu bija paredzēts “Nominācijas komisijai līdz 2019. gada 30. septembrim izvirzīt Latvenergo kapitāla daļu turētāja pārstāvim kandidātus Latvenergo padomes locekļu amatam”

⁴ Skat. <https://lvportals.lv/dienaskartiba/316353-as-latvenergo-padome-apstiprina-uznemuma-valdi-jaunam-terminam-2020>